

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:
- Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten
 - Principiële goedkeuring
 - Oprichting Vlaamse instantie: de Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen

Samenvatting

Het voorliggend voorontwerp van decreet voert een nieuw decretaal kader in voor lokale geloofsgemeenschappen op volgende drie vlakken:

- De erkenning: de bestaande erkenningsregels worden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs¹. Alsook worden nieuwe regels uitgewerkt zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie beschikt omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten om gemotiveerde beslissingen te kunnen nemen zowel voor als na de erkenning.
- Het toezicht: voor een permanent en adequaat toezicht op de naleving van de erkenningsregels en de verplichtingen in het eredienstendecreet wordt een Vlaamse instantie (m.n. de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen) opgericht die over de nodige bevoegdheden beschikt.
- De sanctionering: ook wordt voorzien in een gelaagd en gedifferentieerd sanctiekader om de effectiviteit van de handhaving te versterken.

¹ R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945>

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kancelarij en Bestuur

Beleidsveld: Binnenlands bestuur en stedenbeleid

Inhoudelijk Structuurelement: Binnenlands Bestuur

Operationele doelstelling: We zorgen voor een duidelijk kader voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen (Beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 6.2.)

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- Conceptnota bis betreffende het regelgevend erkenningskader voor lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 29 mei 2020 (VR 2020 2905 MED.0170/1BIS).
- Conceptnota betreffende de oprichting van de Vlaamse "Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08 mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1).
- Het bijgaand voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2020/330 van 7 oktober 2020.
- Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 06 oktober 2020.
- Het akkoord van de minister bevoegd voor bestuurszaken werd verleend op 26 oktober 2020.
- Het begrotingsakkoord werd verleend op X.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

1. Inleiding

Lokale geloofsgemeenschappen zijn belangrijke partners binnen onze diverse samenleving. Het uitgangspunt is dat een erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee dialoog gevoerd wordt, te verkiezen is boven een niet-erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee geen enkel officieel contact bestaat.

Met het voorliggend voorontwerp van decreet willen we een nieuw en duidelijk kader invoeren voor de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen en voor de criteria en administratieve verplichtingen waaraan besturen van de eredienst moeten voldoen. De erkenningsregels worden scherper gesteld, zodat beter het kaf van het koren gescheiden kan worden. Wie tegen ons maatschappijmodel ageert, verliest zijn erkenning. Lokale geloofsgemeenschappen die zich hierin inschakelen, zijn onze bondgenoten. We willen zoveel mogelijk harten voor ons maatschappijmodel veroveren, gebaseerd op wederzijds engagement. Iedereen heeft gelijke rechten, maar ook gelijke plichten. We stellen ook duidelijke grenzen die worden bepaald door de rechtsstaat en de

fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen. Onze rechtsstaat staat niet ter discussie. Geen enkele religie of levensbeschouwing staat boven de wet en de fundamentele beginselen vervat in de Grondwet en internationale mensenrechtenverdragen, zoals de scheiding der machten, de neutraliteit van de overheid, de scheiding van kerk en staat, het non-discriminatiebeginsel, ...

2. Beleidsmatige context

Met het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten (hierna: eredienstendecreet), voorzag het Vlaams Parlement in nieuwe regelgeving betreffende de organisatie en werking van de besturen van de erkende erediensten na de overdracht van bevoegdheden in 2001 ten gevolge van de vijfde staatshervorming. De Vlaamse Regering erkent de lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten, en kan in bepaalde gevallen de erkenning opheffen. De criteria en de procedure die daarbij gelden zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten (hierna: erkenningsbesluit).

Na 15 jaar is er nood aan een actualisatie van de erkenningscriteria van de lokale geloofsgemeenschappen, het toezicht hierop en de erkenningsprocedure. Bovendien bleek de noodzakelijke informatie om erkennings- en sanctiedossiers te kunnen beoordelen soms onvoldoende beschikbaar te zijn. Het gaat daarbij om informatie met betrekking tot de bestuurlijke gegevens van de lokale geloofsgemeenschappen, maar ook om informatie i.v.m. veiligheids- of samenlevingsaspecten.

De studie Torfs² ging dieper in op de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest én de handhaving van deze criteria en het respecteren van andere administratieve verplichtingen door de lokale geloofsgemeenschappen. Deze studie werd in december 2018 opgeleverd en maakte het voorwerp uit van een gedachtewisseling in het Vlaams Parlement.³ Uit de studie Torfs is gebleken dat het regelgevend kader en de criteria voor de lokale geloofsgemeenschappen verfijnd moeten worden om tot een beter resultaat te komen. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 worden de bestaande regels binnen de Vlaamse bevoegdheden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs.

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024, de beleidsnota binnenlands bestuur en stedenbeleid 2019-2024, de conceptnota bis betreffende het regelgevend erkenningskader voor lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 29 mei 2020 (VR 2020 2905 MED.0170/1BIS) en de conceptnota ter betreffende de oprichting van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08

² R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, <http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945>

³ Verslag van de gedachtewisseling namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid uitgebracht door Yasmine Kherbache en Nadia Sminate over het onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest en naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, *VI. Parl.* 2018-2019, nr. 1990/1.

mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1), bepalen de krachtlijnen van het vernieuwd decretaal erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor lokale geloofsgemeenschappen

3. Inhoudelijke krachtlijnen

Het voorliggend voorontwerp van decreet regelt volgende aspecten en volgt volgende structuur:

- Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen
- Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure
- Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst
- Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie
- Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst
- Hoofdstuk 6. Wijziging van de besturen van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen
- Hoofdstuk 7. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004
- Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

In navolging van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 voorziet de conceptnota ter betreffende de oprichting van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschap, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08 mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1), in de oprichting van een bevoegde instantie, m.n. de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst die nieuwe lokale geloofsgemeenschappen zowel voor als na de erkenning, en de reeds erkende besturen van de eredienst, moet kunnen screenen op de wijze waarop ze de vernieuwde erkenningsverplichtingen en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend naleven.

Het invoeren van een gelaagd en gedifferentieerd kader aan sanctioneringsmogelijkheden, een wachtperiode, een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering, bevoegdheden voor de Informatie- en screeningsdienst en nieuwe verplichtingen voor de reeds erkende geloofsgemeenschappen vereisen een decretale verankering.

Het eredienstendecreet wordt in het licht van het voorliggend voorontwerp aangepast waar nodig, maar de verplichtingen opgenomen in het eredienstendecreet blijven van toepassing. De niet-naleving van deze verplichtingen zal aanleiding kunnen geven tot de sanctioneringsprocedure opgenomen in voorliggend voorontwerp van decreet. De correlatie met het eredienstendecreet wordt mede bewaakt door het streven naar een éénduidig begrippenkader.

Concreet bevat het voorontwerp van decreet volgende inhoudelijke krachtlijnen:

- De huidige erkenningscriteria worden verfijnd en verduidelijkt waar nodig:

Huidige erkenningscriteria	Nieuwe erkenningscriteria
Volledigheid van het aanvraagdossier	De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenningsaanvraag op het einde van de wachtperiode.
Financiële leefbaarheid op basis van het onderzoek van het financieel plan	- Financiële leefbaarheid en verplichte transparantie (o.a. invoering van een giftenregister en transparantie over de jaarrekeningen van de aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren);

	<ul style="list-style-type: none"> - Een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap; - Verbod op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging; - Verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse bezoldiging of andere aanstellingswijze door een buitenlandse overheid van bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen; - Een schriftelijke verklaring op eer waarbij de aangeduide verantwoordelijken van de lokale geloofsgemeenschap, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zich ertoe verbinden om de voorgaande verboden na te leven.
<p>Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich verbindt tot een correcte toepassing van de wetgeving inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken.</p>	<p>Een schriftelijke verklaring op eer waarbij de aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zich ertoe verbinden de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven.</p>
<p>Maatschappelijke relevantie wordt minimaal aangetoond aan de hand van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een benaderende opgave van het aantal gelovigen binnen de gebiedsomschrijving; - de wijze waarop de lokale geloofsgemeenschap zich inschakelt in de lokale gemeenschap van de gemeente waartoe zij behoort, met inbegrip van: <ul style="list-style-type: none"> - de wijze waarop zij in haar werking en haar contacten met gelovigen en derden, uitgezonderd de door de liturgie voorgeschreven bepalingen, de Nederlandse taal gebruikt; - de organisatie van haar contacten met de bestuurlijke overheid van de 	<p>Maatschappelijke relevantie wordt aangetoond aan de hand van:</p> <ul style="list-style-type: none"> - minimum 200 leden binnen de gebiedsomschrijving; - de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken; - het onderhoud en de bewaring van het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst; - duurzame contacten onderhouden met de lokale besturen en de lokale gemeenschap; - respecteren van het principe van goed nabuurschap binnen de lokale gemeenschap.

gemeente of de gemeenten van haar gebiedsomschrijving;	
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt dat haar huidige en toekomstige geestelijke bedienaars voldoen aan de inburgeringsplicht die desgevallend op hen van toepassing is ingevolge het decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid.	De bedienaars en hun vervangers voldoen indien van toepassing aan de inburgeringsplicht vastgelegd in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.
<p>Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt om individuen die handelen of oproepen om te handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap.</p> <p>Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt om, behoudens incidentele overmacht:</p> <ul style="list-style-type: none"> - in geen geval, op welkdanige wijze dan ook, haar medewerking te verlenen aan activiteiten, als zij in strijd zijn met de Grondwet en het EVRM; - individuen of verenigingen te weren uit gebruikte lokalen en plaatsen die de besturen van de eredienst gebruiken, wanneer die personen oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM. 	<p>De aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en de vervangers erkennen dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het EVRM en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en leeft behoudens incidentele overmacht, de volgende verplichtingen na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving;

	<ul style="list-style-type: none"> - een schriftelijke verklaring waarbij de aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars en hun vervangers zich ertoe verbinden om, behoudens incidentele overmacht, de voorgaande verplichtingen na te leven.
--	--

Daarnaast worden nog een aantal nieuwe criteria toegevoegd zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten beschikt om een gemotiveerde beslissing met kennis van zaken te kunnen nemen:

- Het bestaan van een juridische structuur die aan het aangevraagd openbaar statuut aangepast is en verplichte transparantie hierover;
 - Transparantie over alle rechtstreeks en onrechtstreeks aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren en in het bijzonder de onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren;
 - Bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten steeds goedgekeurd worden door het representatief orgaan, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Deze goedkeuring moet door het representatief orgaan bevestigd worden aan de Vlaamse Regering;
 - Het beschikken over een gebouw dat bestemd is voor de uitoefening van de eredienst en dat voldoet aan de geldende veiligheidsnormen blijkens een attest van de brandweer. De toekomstige openbare instelling moet houder zijn van zakelijke rechten op het gebouw of gebouwen gebruikt als plaats van de eredienst, of bij gebreke daarvan, wanneer het gebouw of de gebouwen gebruikt als plaats van de eredienst niet aan een overheid toebehoren, een afschrift van de met de eigenaar gesloten overeenkomst betreffende het gebruik van het gebouw of de gebouwen als plaats van eredienst, kunnen voorleggen;
 - Het voldoen aan administratieve verplichtingen tijdens de wachtperiode;
 - Een gunstig advies uitgebracht door de federale minister van Justitie overeenkomstig artikel 3, §1 van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporalieën van de erkende erediensten (verder: het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008);
 - De lokale geloofsgemeenschap heeft de wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg doorlopen.
- De invoering van de wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg. De erkenningsaanvraag van een lokale geloofsgemeenschap wordt, overeenkomstig artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008, bij het bevoegd representatief orgaan ingediend, die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan, meldt de indiening van de erkenningsaanvraag van de lokale geloofsgemeenschap binnen 8 dagen aan de Vlaamse Regering. De wachtperiode zal starten vanaf het moment dat het representatief orgaan de bij

haar ingediende erkenningsaanvraag van een lokale geloofsgemeenschap, heeft bezorgd aan de Vlaamse Regering.

Tijdens deze wachtperiode zal de lokale geloofsgemeenschap aan een aantal administratieve verplichtingen moeten voldoen, waaronder een financiële rapportering opstellen. Zo is de lokale geloofsgemeenschap reeds beter op de hoogte van welke verplichtingen na de erkenning op haar zullen rusten en hoe zij deze kan vervullen. De beoordeling of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria zal gebeuren over de wachtperiode van vier jaar. Minstens na twee jaar en op het einde van de wachtperiode zullen de bij de erkenningsprocedure betrokken actoren om advies gevraagd worden over de erkenningsaanvraag.

- De opdracht en de bevoegdheden van de Informatie- en screeningsdienst (zie hieronder).
- De invoering van een getrappt en gedifferentieerd sanctioneringsmechanisme.. De Vlaamse Regering kan, al dan niet na een eerste aanmaning om de tekortkomingen weg te werken of een waarschuwing van de bevoegde instantie beslissen tot sanctionering. Afhankelijk van de ernst van de tekortkoming kan de Vlaamse Regering beslissen tot:
 - opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn.
 - opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
 - opheffing van de erkenning.

Daarnaast wordt er een getrappt sanctiesysteem (behalve voor de sanctie tot opheffing van de erkenning) ingevoerd, waarbij het bestuur van de eredienst of in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan de mogelijkheid krijgen om binnen een welbepaalde termijn de tekortkomingen weg te werken. In de beslissing tot sanctionering wordt steeds een termijn bepaald waarbinnen het bewijs geleverd moet zijn aan de Vlaamse Regering dat alle vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt. Als het bestuur van de eredienst geen of onvoldoende bewijs leveren dat de vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt, kan de Vlaamse Regering opnieuw een sanctioneringsbeslissing nemen. Zo kan de Vlaamse Regering in eerste instantie de financiële gevolgen beperken, vervolgens de erkenning opschorten en ten slotte de erkenning opheffen als het bestuur van de eredienst de tekortkomingen niet weggewerkt. De Vlaamse Regering kan evenwel onmiddellijk beslissen tot de opstart van de procedure tot opheffing van de erkenning wanneer ze acht dat de vastgestelde tekortkomingen dermate ernstig zijn dat de opheffing van de erkenning de meest gepaste sanctie is.

- Een gelijklopende cyclus voor de organisatie van gedeeltelijke verkiezingen, ongeacht de datum van erkenning.
- Alle besturen van de eredienst worden onderworpen aan dezelfde verplichtingen verbonden aan de erkenningscriteria ongeacht de datum van erkenning en de eredienst (met uitzondering van de bestaande verschillen in het eredienstendecreet). De bestaande besturen van de eredienst krijgen, behoudens de uitzonderingen opgenomen in het voorontwerp van decreet, één jaar om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen.
- De aanvraagdossiers ingediend voor 1 juli 2019 krijgen één jaar om zich te conformeren aan de nieuwe erkenningsverplichtingen. In het licht hiervan zal het representatief orgaan binnen één

jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd aanvraagdossier van de bij haar ingediende erkenningsaanvragen aan de Vlaamse Regering moeten bezorgen. Overeenkomstig artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 wordt een erkenningsaanvraag ingediend door een lokale geloofsgemeenschap bij het bevoegd representatief orgaan die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan.

- De procedures omtrent wijzigingen van de besturen van de eredienst worden verduidelijkt en er wordt een specifieke procedure ingevoerd omtrent de naamswijziging van de besturen van de eredienst.

4. De Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen

4.1. Opdracht

Het is de opdracht van de Informatie- en screeningsdienst, waarnaar in dit voorontwerp van decreet wordt verwezen, om na te gaan of de lokale geloofsgemeenschappen de erkenningscriteria en de op hen rustende administratieve verplichtingen naleven. Het werkingsgebied van deze dienst betreft zowel de lokale geloofsgemeenschappen die erkend wensen te worden (en zich in de 'wachperiode' bevinden) als de reeds erkende geloofsgemeenschappen die een publiekrechtelijk bestuur van de eredienst vormen. Om haar opdracht te kunnen uitvoeren zal de dienst moeten samenwerken met heel wat instanties die vandaag reeds een rol spelen in het toezicht op één of meerdere criteria of verplichtingen én zal ze actief, op het terrein zelf, informatie moeten verzamelen.

4.2. Bevoegdheden

Om te kunnen controleren dat besturen van de eredienst en lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachperiode blijven voldoen aan hun verplichtingen, zal de Informatie- en screeningsdienst over verschillende bevoegdheden kunnen beschikken.

Voor het bepalen van de bevoegdheden van de bevoegde instantie werd inspiratie geput uit bestaande Vlaamse regelgeving die betrekking heeft op toezichthouders.⁴ De oprichting van besturen van de eredienst en het toezicht erop vereist een sui-generis aanpak. Het betreft het permanent controleren van de verplichtingen die van toepassing zijn op de besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachperiode. De Vlaamse overheid, alsook het bredere publiek, moeten erop kunnen vertrouwen dat deze (toekomstige) lokale publiekrechtelijke instellingen op een professionele en behoorlijke manier hun decretale verplichtingen nakomen. Deze door de overheid gefinancierde publiekrechtelijke instellingen, moeten steeds verantwoording kunnen afleggen t.a.v. de Vlaamse Regering die, in geval van vastgestelde tekortkomingen, ze kan sanctioneren.

Daarnaast vallen de besturen van de eredienst onder het administratief toezicht. Zowel het algemeen administratief toezicht dat de toezichthoudende overheid de mogelijkheid geeft om beslissingen van eredienstbesturen te schorsen of te vernietigen als het goedkeuringstoezicht in het kader van

⁴ O.a. . het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur (artikel 223), het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (artikelen 16.3.10, 16.3.12, 16.3.13, 16.3.14, 16.3.19, 16.3.20, 16.3.21, 16.3.22, 16.3.26bis en 16.3.27); het kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving (artikelen 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19 en 22); Decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid (artikel 15, §3 en §4); Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid (artikelen 46,47,48, 51 en 52);

financieel beheer, bepaald in het erediensdecreet, blijven van toepassing. Bij het bepalen van de bevoegdheden van de Informatie- en screeningsdienst wordt er ook rekening gehouden met het administratief toezicht zodat de verschillende vormen van controle elkaar kunnen versterken.

Hierbij moet er ook steeds rekening gehouden worden met het recht op vrijheid van de eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan en de organisatorische autonomie van godsdienstige geloofsgemeenschappen, gewaarborgd in de Grondwet⁵ en de internationale mensenrechtenverdragen.⁶ De strikte scheiding tussen Kerk en Staat moet ten volle gerespecteerd worden: de erkende lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten moeten hun religie in alle vrijheid kunnen beleven. Er wordt een kader van bevoegdheden uitgewerkt die noodzakelijk is om de besturen van de erediensten permanent en adequaat te kunnen controleren, zonder dat deze bevoegdheden verder gaan dan noodzakelijk vereist is voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen opgelegd aan de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode en na de erkenning.

De Informatie- en screeningsdienst zal over volgende bevoegdheden kunnen beschikken:

- Het recht om ruimtes te betreden (art. 22);
- Het recht tot opname van de identiteit van personen (art. 23);
- Het recht om inlichtingen te vorderen bij betrokkenen (art. 24);
- Het recht om de voorlegging, inzage, kopieën of de tijdelijke bewaarneming te vorderen van informatie, documenten en infodragers (art. 25);
- Het recht om verplichte medewerking te eisen (art. 26);
- Het recht op het doen van vaststellingen met audiovisuele middelen binnen het wettelijk kader (art. 27);
- Het recht om de bijstand van politie te vorderen en zich te laten bijstaan door deskundige en andere personen (art. 28);
- Het recht om raadgevingen te doen om schendingen te voorkomen (art. 29);
- Het recht om waarschuwingen te geven in geval van een vastgestelde tekortkoming, zodat het bestuur van de eredienst deze kan wegwerken (art. 29).

Deze bevoegdheden moeten de Informatie- en screeningsdienst voldoende daadkracht geven om zelf noodzakelijke inlichtingen te kunnen verzamelen bij de besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode.

4.3. Positionering

Binnen het huidige organogram van de Vlaamse overheid bestaat de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen niet. Ze moet derhalve worden opgericht. Bij de bepaling van de precieze positionering van de Informatie- en screeningsdienst binnen het organogram van de Vlaamse overheid zijn de volgende criteria van belang:

- De *omvang* van de dienst: de Vlaamse Regering maakt de keuze om het aantal entiteiten zo beperkt mogelijk te houden. De oprichting van een volledig nieuwe en aparte entiteit is dan ook enkel te rechtvaardigen wanneer de dienst een voldoende omvang zal hebben.
- De *taakstelling* van de dienst: de taakstelling is essentieel controlerend, adviserend en coördinerend, waarbij de personeelsleden soms verregaande toezichthoudende bevoegdheden

⁵ Art. 19 en 21 Grondwet

⁶Bijvoorbeeld: Art. 9 Europees Verdrag over de rechten van de mens; Art. 18 Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten; cf. GwH nr. 203/2019 van 19 december 2019, B.33.3.

hebben. De dienst oefent een kerntaak van de Vlaamse overheid uit. Het is wenselijk dat de personeelsleden direct ter verantwoording kunnen worden geroepen.

- De relatie met de *coördinatieproblematiek*: het beleidsveld van de erediensten raakt niet alleen bevoegdheden van de Vlaamse overheid, maar ook bevoegdheden van de federale overheid (FOD Justitie) en bevoegdheden van de lokale en provinciale overheid. De positionering van de dienst moet bijdragen tot minder, en niet meer, coördinatieproblemen.
- De politieke *opdrachtgever*: binnen de bevoegdheidsverdeling van de Vlaamse Regering is de minister verantwoordelijk voor het binnenlands bestuur bevoegd voor de lokale geloofsgemeenschappen. Deze minister moet beslissen over een erkenning of een sanctionering. Deze minister moet de dienst rechtstreeks kunnen aansturen en bevragen.

In het licht van deze criteria is het aangewezen om de Informatie- en screeningsdienst onder te brengen in een bestaand intern verzelfstandigd agentschap (IVA). Een eigen rechtspersoonlijkheid noch een aansturing door een Raad van Bestuur is nodig voor de opdracht van de Dienst. De volgende argumenten bepleiten het onderbrengen van de Informatie- en screeningsdienst binnen de bestaande IVA Binnenlands Bestuur (ABB):

- ABB vervult nu reeds diverse rollen binnen het beleidsveld erediensten: de beleidsondersteunende functie, de uitvoering van de administratieve procedure m.b.t. erkenningen en opheffingen van erkenningen, het (vooral) tweedelijns administratief en financieel toezicht én het beleid m.b.t. inburgering en de inburgeringsplicht. Aansluiting van de Informatie- en screeningsdienst bij ABB impliceert een verhoogde kans tot kruisbestuiving tussen deze functies én een verkleinde kans tot bijkomende coördinatieproblemen;
- Vooral voor de uitbouw én het onderhoud van een ICT-platform met diverse aspecten van de lokale geloofsgemeenschappen/besturen van de eredienst is het behoren tot éénzelfde entiteit een belangrijk voordeel. ABB heeft al verschillende digitale toepassingen uitgebouwd voor informatie-uitwisseling met lokale besturen en andere stakeholders. Voor de uitbouw en het onderhoud van een ICT-platform waarin alle relevante informatie m.b.t. de lokale geloofsgemeenschappen / besturen van de eredienst wordt samengebracht is het behoren tot eenzelfde entiteit een belangrijk voordeel;
- De IVA Binnenlands Bestuur ressorteert onder het ambtelijk apparaat van de minister bevoegd voor het Binnenlands Bestuur. Een nauwe en rechtstreekse relatie tussen Dienst en de bevoegde minister in deze soms delicate aangelegenheden, die betrekking hebben op besturen van de eredienst dewelke ondergeschikte besturen zijn, is van groot belang. Uiteraard zal deze Dienst met tal van andere overheidsinstanties, ook van de Vlaamse overheid zelf, moeten samenwerken.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Wat de artikelsgewijze bespreking van het voorontwerp van het decreet betreft, wordt verwezen naar de memorie van toelichting bij het voorontwerp van het decreet, die als bijlage bij deze nota gaat.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De oprichting van de Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen wordt projectmatig aangepakt, zoals aangekondigd en beschreven in de conceptnota betreffende de oprichting van de Vlaamse “Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen”, die op 8 mei 2020 werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering (VR 2020 0805 MED.0150/1). In afwachting van de aanduiding van een effectieve projectleider (de aanwervingsprocedure is lopend) verrichtte een projectleider a.i. reeds enkele voorbereidende werkzaamheden.

In de begroting 2020 is voor dit project een startbudget van 2 miljoen euro voorzien (provisie screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen; SJ0-1SMC2GE-PR). Daarvan is bij begrotingsaanpassing 2020 1.523.000 euro verschoven naar het beleidskrediet voor een samenhangend beleid inzake de lokale en de provinciale besturen (SJ0-1SMC2GA-WT) voor de voorbereidende studies en werkzaamheden om het ICT-platform uit te bouwen waarin alle relevante informatie m.b.t. de lokale geloofsgemeenschappen wordt samengebracht. De overige 477 000 euro is voorzien voor de personeelskosten van de projectleider en een eerste medewerker.

Vanaf begrotingsopmaak 2021 wordt voor dit project / deze dienst een budget uitgetrokken van 3 miljoen euro per jaar, in 2021 te voorzien op een provisie-artikel (SJ0-1SMC2GE-PR). Naarmate het project in de komende maanden verder gestalte krijgt, zal de aanwending van dit budget/provisie verder worden geconcretiseerd en in de loop van 2021 worden verdeeld naar de nuttig geachte personeels-, apparaats- of beleidskredieten. Dit krediet zal o.a. voor de volgende zaken worden aangewend:

- Personeelsuitgaven voor 19 VTE: 1,2 miljoen euro (zie verder)
- “rugzakjes” voor deze personeelsleden:
 - recurrente werkingskosten a rato van 5.225 euro per VTE = 100.000 euro;
 - éénmalige investeringskosten a rato van 3.500 euro per VTE = 66.500 euro;
- Consultancykosten m.b.t. de opmaak van een personeelsplanning en de interne organisatiebeheersing van de dienst: 150.000 euro;
- Communicatiekosten: 150.000 euro;
- Vertaalkosten: 150.000 euro;
- Kosten voor gespecialiseerd juridisch advies: 150.000;
- Uitgaven voor een bouw van een “ICT-platform eredienstbesturen”. Dit ICT-project zal volledig met externe ondersteuning moeten worden uitgevoerd en omvat:
 - de bouw van een databank met gestructureerde, doorzoekbare data over de eredienstbesturen. In ieder geval dienen de volgende data op middellange termijn beschikbaar te zijn: over de identificatie van de besturen; over de door hen gebruikte gebouwen; over hun financiële beleidsinstrumenten zoals budgetten en jaarrekeningen; over de bestuursleden en de bedienaars van de eredienst, inclusief historisch overzicht; over de verslagen van hun vergaderingen; over de dossiers waar de gemeente/provincie als administratief toezichthouder is opgetreden;
 - de bouw van interfaces tussen deze databank enerzijds en de bestaande ICT-elementen gebruikt door de entiteit ABB anderzijds (Kalliope voor de

dossierbehandeling van de erkenningen, de samenvoegingen, de opheffing van de erkenningen; de mandatendatabank voor de bestuursleden, ...);

- de regeling tot de toegang tot deze databank door de diverse belanghebbenden (eredienstbesturen, gemeenten en provincies, representatieve organen, ...) zowel voor wat betreft de input van gegevens als wat betreft de consulteerbaarheid.

De investeringskost van dit project wordt momenteel (de gedetailleerde analyse en projectplanning vormt een onderdeel van het globale project en is lopend) geraamd op 1,8 miljoen euro. Dit is verspreid over de vastleggingsjaren 2020 en 2021. De oplevering zou eveneens in 2 fases kunnen gebeuren, in 2021 en 2022. Vervolgens wordt voor de exploitatiekost van het platform geraamd op 750.000 euro.

B. ESR-TOETS

De uitgaven van 2 miljoen euro in 2020 en 3 miljoen euro vanaf 2021 zijn ESR-toerekenbare uitgaven.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het werkterrein van de Informatie- en screeningsdienst omvat de lokale geloofsgemeenschappen, zowel deze die erkend zijn als deze die een erkenningsaanvraag hebben ingediend, binnen het Vlaamse gewest en die behoren tot de 6 erediensten erkend door de federale overheid. Momenteel zijn er 1712 erkende besturen van de eredienst:

Eredienst	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Eindtotaal
anglicaans	1		1	2	3	7
islamitisch	6	12	5	2	2	27
Israëlitisch	3		1		2	6
orthodox	3	5	2	1	5	16
protestants	14	5	11	6	13	49
RK-kathedraal	2	1	1		1	5
rooms-katholiek	306	305	367	279	345	1602
Eindtotaal:	335	328	388	290	371	1712

De taakstelling van de dienst is duidelijk omschreven: de lokale geloofsgemeenschappen/besturen van de eredienst informeren en screenen én de bevoegde minister adviseren. Ook de erkenningscriteria en de administratieve verplichtingen die moeten gerespecteerd worden, zijn in principe duidelijk. Dit betekent echter niet dat de controle op het blijvend respecteren van deze criteria/verplichtingen een eenvoudige opdracht is. Het centraal en zo mogelijk digitaal bijeenbrengen van de benodigde informatie vanuit verschillende bronnen en stakeholders zal een belangrijke voorwaarde zijn om de doelstellingen van de dienst te realiseren.

Verskillende erkenningscriteria zijn echter minder evident om te controleren, zoals het criterium dat men zich op grond van religieuze redenen niet kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het EVRM en de Grondwet, of de rechten en plichten van andere kan beperken en het verbod om medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld tegenover een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan. De dienst zal de erkenningscriteria dus niet louter via deskwerk kunnen controleren, maar zal onderzoeken ter plaatse moeten uitvoeren om eventuele afwijkingen en onregelmatigheden op te sporen. Daarvoor beschikken de medewerkers over bevoegdheden als toezichthouder, zoals omschreven in artikelen 22 t.e.m. 29 van het voorontwerp van erkenningsdecreet (zie hierboven).

De ambtenaren/toezichthouders van de Informatie- en screeningsdienst zullen geregeld contacten hebben met externen en in aanraking komen met soms gevoelige (veiligheids-) informatie. Bijgevolg zullen ze specifieke kennis, ervaring en *competenties* moeten hebben om het brede terrein van lokale geloofsgemeenschappen te screenen, waaronder:

- kennis en ervaring met betrekking tot de erkende erediensten, de aanverwante reglementeringen en de evoluties op lokaal, nationaal en internationaal niveau;
- onderzoekvaardigheden op diverse domeinen, met name op het juridische en het financiële domein;
- assertiviteit en communicatieve competenties om met de lokale geloofsgemeenschappen én met de diverse belanghebbenden om te gaan en de nodige netwerken uit te bouwen;
- verantwoordelijkheidszin en een hoge mate van integriteit om met gevoelige informatie om te gaan;
- administratieve competenties om dossiers te beheren en de nodige bronnen te raadplegen.

Voor de leidinggevende van de dienst is eveneens een bijzonder profiel vereist dat niet alleen zal instaan voor de aansturing van de dienst, maar ook voor een coherente en constructieve samenwerking met diverse actoren op lokaal, Vlaams en federaal niveau. Het diensthoofd zal optreden als vertegenwoordiger van de dienst en functionele netwerken opbouwen en onderhouden die relevant zijn voor het werkingsgebied. De persoon in kwestie zal professioneel moeten omgaan met belangen, politieke gevoeligheden en spanningsvelden, gelet op de aanzienlijke maatschappelijke zichtbaarheid van de materie. De functiezwaarte wordt geraamd op minstens A2-niveau, maar zal nog deel uitmaken van een functieweging.

De Informatie- en screeningsdienst zal een complementair team moeten zijn dat samen over bovenstaande kennis, ervaring en competenties beschikt. Er zal daarom bijzondere aandacht uitgaan naar de leer- en ontwikkelmogelijkheden voor de medewerkers (vorming, trainingen...).

De bepaling van het noodzakelijke *aantal personeelsleden* is een oefening waarbij we ons niet kunnen inspireren op buitenlandse voorbeelden: overheidsdiensten met vergelijkbare opdrachten in een vergelijkbare institutionele context zijn ons niet bekend. Ook bestaande inspectiediensten binnen de Vlaamse overheid⁷ bieden een zeer beperkte houvast voor de kwantitatieve behoeftebepaling, gezien de diversiteit aan opdrachten en actoren binnen hun werkingsgebied.

⁷ Een overzicht van alle bestaande inspectiediensten binnen de Vlaamse overheid is recent opgemaakt: zie VR 2020 1206 MED.0190/1BIS en bijlagen. De Vlaamse overheid kent in totaal 43 inspectiediensten waarvan 2 zeer grote (de Lijn en omgevingsinspectie), 13 middelgrote diensten en 28 kleinere inspectiediensten (met minder dan VTE). Uit dit overzicht blijkt ook de grote diversiteit aan takenpakketten.

Uit het overzicht van de Vlaamse Inspectiediensten vanuit het project Coördinatie Vlaamse Handhavingsbeleid, zoals meegedeeld op 12 juni 2020 aan de Vlaamse Regering (VR 2020 1206 MED.0190-1BIS) blijkt dat er heel wat variatie bestaat in de personeelsbezetting, maar ook in de omschrijving van de inspectiediensten, de plaats in de organisatie en het takenpakket. Er bestaan 43 inspectiediensten binnen de Vlaamse overheid, waarvan 2 hele grote inspectiediensten ('de Lijn controle' met 219,2 VTE en de Omgevingsinspectie met 171 VTE). Daarnaast zijn er 13 middelgrote inspectiediensten, waaronder de Vlaamse Sociale Inspectie. Tot slot zijn er 28 kleinere inspectiediensten met maximaal 10 VTE. Het overzicht vanuit het project Coördinatie Vlaams Handhavingsbeleid geeft echter niet meer informatie over het aantal inspecties/dossiers/te controleren actoren.

Een korte rondvraag bij de Wooninspectie, Omgevingsinspectie, Onderwijsinspectie, Zorginspectie en Vlaamse Sociale Inspectie bevestigt het uiteenlopende takenpakket van de verschillende inspectiediensten. Er is doorgaans sprake van verschillende types inspecties en actoren, waardoor het niet gebruikelijk is om een gemiddeld aantal werkdagen per inspectie te bepalen. Men voorziet gewoonlijk wel in tijdsinzet voor de voorbereiding van de inspectie, een onderzoek ter plaatse en voor nazorg (bijv. de opmaak van een verslag).

Om toch zicht te krijgen op de verhouding tussen het aantal inspecteurs en het aantal controles, werd volgende informatie in kaart gebracht, weliswaar met de kanttekening dat de inspectiediensten nog heel wat andere taken uitvoeren:

- de Wooninspectie inspecteert ongeveer 300 actoren met 17 tot 19 inspecteurs;
- de Omgevingsinspectie voerde in 2019 bij benadering 12 000 onderzoeken ter plaatse uit met 125 toezichtfuncties;
- de Onderwijsinspectie licht elke 6 jaar 4000 onderwijsinstellingen door met een 140-tal inspecteurs en rekende in het verleden gemiddeld op 7 dagen per doorlichting;
- de Zorginspectie voert jaarlijks tussen de 4200 en 5000 inspecties uit met ongeveer 80 inspecteurs;
- de Vlaamse Sociale Inspectie controleert ongeveer 2 000 dossiers met 37 inspecteurs.

Als we uitgaan van 200 werkdagen per inspecteur per jaar, kunnen we op basis van bovenstaande informatie berekenen hoeveel werkdagen de inspectiediensten nodig hebben per inspectie (zie onderstaande tabel). Deze berekening gaat echter gepaard met heel wat voorbehoud, waaronder de verscheidenheid aan taken, inspecties, dossiers en actoren.

	<u>Aantal inspecties</u>	<u>Aantal inspecteurs</u>	<u>Aantal werkdagen/inspectie</u>
Wooninspectie	300	19	13
Omgevingsinspectie	12000	125	2
Onderwijsinspectie			7
Zorginspectie	5000	80	3
Vlaamse sociale inspectie	2000	37	4

Verschiedende inspectiediensten zetten zowel controlefuncties van A- als van B-niveau in, waarbij de meerderheid meestal bestaat uit medewerkers van A-niveau. Soms is de inzet van medewerkers op B-

niveau historisch gegroeid, maar vaak is het ingegeven door de aard van de opdracht (bijv. meer terreinwerk) of specifieke vaardigheden van op bachelorniveau (bijv. maatschappelijk werk, verpleegkundige).

Voor de bepaling van het aantal personeelsleden gaan we uit van een jaarlijkse controle van 1.500 besturen van de eredienst⁸. We hanteren de vuistregel dat een controle van een lokale geloofsgemeenschap 2,5 werkdagen zal beslaan (1 werkdag voorbereiding, 1 werkdag bezoek ter plaatse en een halve werkdag nazorg). Op basis van 200 werkdagen per jaar betekent dit dat de Informatie- en screeningsdienst een personeelsbehoefte kent van 19 personeelsleden (1.500 x 2,5 / 200).

Deze benadering is een bruto-benadering. Volgende bedenkingen kunnen hierbij nog worden vermeld:

- 2,5 werkdagen per dossier is uiteraard een gemiddelde. De screening van sommige besturen van de eredienst zal eerder makkelijk verlopen, terwijl andere dossiers ongetwijfeld een nauwkeurig en tijdrovend onderzoek zullen vergen. De nieuwe erkenningsdossiers bijvoorbeeld zullen een veelvoud van deze termijn vergen;
- de berekende 19 personeelsleden omvatten niet enkel de eigenlijke toezichthouders maar ook het leidinggevend en het ondersteunend personeel;
- een meer gedetailleerd personeelsplan zal nauwkeuriger de benodigde competenties, en de daaraan verbonden niveaus (A of B) moeten bepalen. Tot nader order, en voor de berekening van het benodigde personeelsbudget, wordt hier uitgegaan van een meerderheid van toezichthouders van niveau A;
- deze benadering zegt niets over de wijze waarop het personeel zal worden ingezet, hetgeen uiteraard bepaald zal worden door het diensthoofd. Het toezichthoudend personeel kan zowel geografisch (per provincie), per eredienst of per erkenningscriterium worden ingezet;
- Het personeelsplan zal ook moeten bepalen in hoeverre deze personeelsleden van bij de start van de dienst noodzakelijk zijn, dan wel of met een groeiscenario kan worden gewerkt. In ieder geval zal de Dienst van in het begin operationeel moeten zijn om de bij de representatieve organen reeds ingediende erkenningsaanvragen grondig te kunnen behandelen.

Voor de berekening van het noodzakelijke personeelsbudget wordt uitgegaan van 1 diensthoofd of teamverantwoordelijke van minstens A2-niveau die instaat voor de leiding van de dienst, 10 functies van A1-niveau en 6 functies van B1-niveau voor de informatie-, de screenings- en de adviestaken én 2 administratieve ondersteuners van C1-niveau:

	<u>Aantal personeelsleden</u> <u>(voltijds)</u>	<u>Personeelskost per jaar</u>
A2 (tussen 98 000 en 117 000 euro /jaar)⁹	1	107 500
A1 (68 300 euro/jaar)	10	683 000
B1 (50 000 euro/jaar)	6	300 000

⁸ Vandaag zijn er 1.712 besturen van de eredienst actief. Zoals hoger vermeld zal dit aantal de komende jaren vermoedelijk verminderen, door samenvoegingen van vandaag bestaande rooms-katholieke besturen van de eredienst.

⁹ Personeelskost op basis van 12 jaar anciënniteit

CI (45 000 euro/jaar)	2	90 000
Totaal:	19	1 180 500

Aangezien de Informatie- en screeningsdienst een nieuwe dienst is met een nieuwe taakstelling die voortvloeit uit het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024, wordt ze uitgesloten van de doelgroep van de personeelsbesparingen van de Vlaamse overheid. Dat betekent dat de entiteit waar de Informatie- en screeningsdienst wordt ondergebracht (in casu wordt hier het Agentschap Binnenlands Bestuur voorgesteld) geen bijkomende koppen en personeelsmiddelen dient te besparen bovenop het aantal dat voor deze regeerperiode is vastgelegd (21 koppen en 1 092 000 euro personeelsmiddelen).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De lokale en provinciale besturen worden sterk betrokken bij zowel de erkenningsprocedure als het blijvende toezicht op de besturen van de eredienst. Die cruciale rol voor de lokale en provinciale besturen werd ook al erkend in het Eredienstendecreet van 7 mei 2004 en het Erkenningsbesluit van 30 september 2005, dat de bevoegdheden van de lokale en provinciale besturen gevoelig heeft uitgebreid. Het voorliggende ontwerp van decreet gaat verder op het ingeslagen pad en wil de rol van de lokale en provinciale besturen versterken.

De lokale en provinciale besturen worden geconfronteerd met een gewijzigd regelgevend kader wat de erkenningscriteria en erkenningsprocedure betreft. De lokale en provinciale besturen zullen zich hierop moeten voorbereiden en aanpassen, maar worden ook van bepaalde lasten ontheven. De gemeente- en provincieoverheid zullen niet meer moeten oordelen over het verslag maatschappelijke relevantie dat jaarlijks bij het budget wordt ingediend.

Eén van de knelpunten onder de huidige regelgeving was de informatie-uitwisseling tussen de verschillende betrokken actoren. Hierbij zal de Informatie- en screeningsdienst een belangrijke ondersteunde rol bieden, die zal instaan voor een periodieke informatie-uitwisseling tussen de betrokken actoren.

De voorgestelde wijzigingen zullen normalerwijze niet leiden tot bijkomende inzet van het personeel dat in dienst is en noopt evenmin tot werving van extra personeel of meerkosten voor de lokale en provinciale besturen. Het voorliggend voorontwerp van decreet impliceert wel dat in de nabije toekomst, meer lokale geloofsgemeenschappen erkend zullen worden, wat financiële implicaties heeft op de lokale en provinciale besturen. De lokale besturen en de provincies moeten in hun jaarlijkse (aangepaste) meerjarenplannen een uitgave voorzien voor tussenkomst in exploitatietekorten en eventueel in investeringstoelagen. De hoogte ervan kunnen ze ramen op basis van de (door de gemeente/provincie zelf goedgekeurde) meerjarenplannen van de besturen van de eredienst.

Uitgezonderd de extra uitgaven voor de tussenkomst in exploitatietekorten en eventueel in investeringstoelagen van nieuwe erkende lokale geloofsgemeenschappen, heeft het voorliggend voorontwerp van decreet geen aanleiding tot een toename van de werkingsuitgaven of lopende uitgaven van de lokale en provinciale besturen, noch geven ze aanleiding tot bijkomende investeringen of schulden. Aan de ontvangstenzijde, leiden ze niet direct tot bijkomende financiële

middelen die aan de lokale en provinciale besturen ter beschikking gesteld moeten worden om het voorontwerp van decreet na te leven.

4. VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring zal de minister, bevoegd voor Binnenlands Bestuur het advies inwinnen van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens met het verzoek een advies uit te brengen binnen een termijn van dertig dagen.

Het voorontwerp van decreet zal ook worden voorgelegd aan de Vlaamse levensbeschouwelijke dialoog.

Na de tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering zal het voorontwerp van decreet voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State. Na verwerking van het advies van de Raad van State zal het ontwerp van decreet geagendeerd worden voor definitieve goedkeuring. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en de indiening van het ontwerp van het decreet in het Vlaams Parlement volgt de plenaire behandeling.

Ter uitvoering van dit decreet zal de Vlaamse Regering ook de nodige besluiten opstellen .

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiele organisatie en werking van erkende erediensten en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met het verzoek om een advies uit te brengen binnen een termijn van dertig dagen;
- 3° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, te gelasten voornoemd voorontwerp van decreet te agenderen op de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD), het overlegplatform tussen de Vlaamse overheid en de erkende levensbeschouwingen;
- 4° de “Informatie- en screeningsdienst lokale geloofsgemeenschappen” onder te brengen in het intern verzelfstandigd Agentschap ‘Agentschap Binnenlands Bestuur’;
- 5° haar goedkeuring te hechten aan de personeelscapaciteit van de Informatie- en screeningsdienst, zoals omschreven in paragraaf 3, C van deze nota (19 koppen);

6° de Informatie- en screeningsdienst uit te sluiten van de doelgroep van de personeelsbesparingen van de Vlaamse overheid;

7° haar goedkeuring te hechten aan een budget voor de Informatie- en screeningsdienst van 3.000.000 euro vanaf het begrotingsjaar 2021.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

Bijlagen

1° voorontwerp van decreet

2° memorie van toelichting bij het decreet

3° advies van de Inspectie van Financiën

4° akkoord van de minister bevoegd voor bestuurszaken